

Advies CRK gemeente Renkum inzake monumenten

datum: 6 april 2017

adviseur: ir E.P.G. Prent

object: gemeentehuis Gen. Urquhartlaan 4, Oosterbeek

betreft: Renovatie gemeentehuis, keuzes duurzaamheid en monument

Inleiding:

Door de werkgroep Renovatie Gemeentehuis is aan de CRK, verdeeld over meerdere bijeenkomsten, gevraagd om advies voor verbetering van thermisch comfort en herstel van onderdelen zoals hemelwaterafvoeren, kozijnen, dakbedekking, zonnepanelen en na-isolatie van daken.

Ook heeft de CRK kennisgenomen van de nota van de werkgroep aan het college van b&w d.d. 17 maart 2017.

De enige onderdelen waar een technische noodzaak aan ten grondslag ligt, zijn de dakpannen en hemelwaterafvoeren. Voor de overige ingrepen is vanuit technisch perspectief geen noodzaak, maar spelen het comfort, de energieprestatie en de onderhoudskosten een rol.

Van de diverse ingrepen wordt beargumenteerd wat de verschillende manieren zijn om de ingrepen te plegen, wat de financiële consequenties zijn en tot slot wat de impact is vanuit cultuurhistorische en esthetische waarden.

Advies:

Tegen het verzoek om ingrepen te plegen aan het gebouw vanuit de noodzaak van technische aard en comfortverbetering, heeft de CRK op zich geen bezwaar. De wijze waarop dat gebeurt is echter van belang vanuit behoud van cultuurhistorische waarden. Hieronder wordt per aangevraagd onderdeel geadviseerd.

Hemelwaterafvoeren.

Herstel van kapotte hemelwaterafvoeren door 'lining' (het principe van een pijp in een pijp) is een goede methode met behoud van het gevelbeeld dat zonder hemelwaterafvoeren is. Het aanbrengen van een coating aan de binnenzijde is overigens nog een alternatief waarmee de diameter van de hemelwaterafvoeren zo groot mogelijk blijft. Dit is met de toenemende hemelwaterhoeveelheden geen sinecure.

Kozijnen.

De aanpak van het kozijnenvraagstuk in andere varianten dan het herstel en handhaving van de bestaande stalen kozijnen, is voor de CRK niet alleen onvoldoende onderbouwd, maar levert ook een te groot verlies aan monumentale waarden en esthetische kwaliteit.

Voorgestelde aluminium kozijnen hebben een veel zwaardere profilering en daarmee een wezenlijk ander beeld tot gevolg.

Het terecht opgevoerde gebrek aan thermisch comfort en de tocht die voor gebruikers een probleem vormen, is na vervanging van het bestaande sterk verouderde isolatieglas door nieuw isolatieglas opgelost met behoud van de bestaande kozijnen.

Mocht er onvoldoende vertrouwen zijn dat nieuw isolatieglas een afdoende middel zal zijn, kan gedacht worden aan achterzetbeglazing die aan de binnenzijde te openen is. Deze nieuwe isolerende beglazing zal aan de interieurzijde geplaatst worden in een goed geïsoleerd kozijn met ramen die open kunnen, waarmee men dus nog frisse lucht kan krijgen en het glas schoongemaakt kan worden. Daarmee zullen problemen van de thermische schil en mogelijke tochtproblemen tot het verleden behoren.

Vanuit een duurzaamheidsoogpunt valt niet overteind te houden dat vervanging van technisch goed en hoogwaardig materiaal duurzaam is. Behoud van de bestaande kozijnen vormt een beperking van de carbon footprint en is daarmee bij uitstek duurzaam.

Er worden argumenten als optimale verlenging van levensduur en betere gebruikswaarde opgevoerd bij toepassing van nieuwe aluminium kozijnen ten opzichte van de andere alternatieven. Onderbouwing van wat daar eigenlijk mee bedoeld wordt ontbreekt.

Vanuit het oogpunt van kosten valt te begrijpen dat in de oorspronkelijke kozijnen niet opnieuw enkel glas in stopverf terugkomt, maar toch betreurt de CRK dat deze optie niet genoemd is in combinatie met achterzetbeglazing. Daarmee zou het oorspronkelijke beeld hersteld worden en daarmee de cultuurhistorische waarde versterkt.

Dakbedekking.

Als de dakbedekking aan het einde van zijn technische levensduur is, is vervanging ervan noodzakelijk. De commissie adviseert daarbij om het bestaande dak in een zelfde type pan met een zelfde kleurstelling uit te voeren. De CRK vraagt nog wel om nog eens kritisch te laten kijken of de pannen echt allen zo slecht zijn dat vervanging van alle dakvlakken noodzakelijk is. Dit is niet alleen vanuit cultuurhistorie van belang maar ook vanuit oogpunt van kosten.

Zonnepanelen.

De CRK kan instemmen met verduurzamingsmaatregelen als deze niet zichtbaar zijn vanaf de openbare weg, geen onherstelbare aantasting vormen en geen onnodige vervanging van authentiek materiaal met zich meebrengen. Het aanbrengen van PV cellen op de dakvlakken die niet zichtbaar zijn vanaf de openbare weg, is een goede oplossing. Aangezien de dakpannen technisch niet meer voldoen, zal er geen historisch materiaal onnodig vervangen worden.

Het aanbrengen van PV cellen op dakvlakken die wel zichtbaar zijn vanaf de openbare weg, is een aantasting van het uiterlijk van dit iconische gebouw waarvan de dakbedekking in de grijs gesmoorde dakpan een onlosmakelijk onderdeel uitmaakt, dat vanuit cultuurhistorie negatief geadviseerd wordt.

Na- isolatie van daken.

Vanuit energetisch oogpunt valt goed te verdedigen dat er na-isolatie wordt aangebracht op of onder de daken. Technisch is dat ook goed uitvoerbaar. Er is ook begrip voor om de isolatie aan de buitenzijde aan te brengen vanwege de moeilijk bereikbare ruimtes aan de binnenzijde. Er dient echter kritisch gekeken te worden naar de nieuwe bouwfysische problemen die zich aandienen bij een verkeerde uitvoering en verkeerde keuzes qua materiaal, afmetingen en isolatiewaarde. In het verlengde daarvan ligt ook de beperking vanuit cultuurhistorische waarden. Dat wil zeggen door te grote diktes aan isolatie zullen er niet alleen ongewenste gevolgen zijn voor het aanzicht van het gebouw, maar ook nieuwe grote verschillen tussen bestaande slecht te isoleren gebouwdelen en de nagestreefde enorm goede isolatie van het dak. Geadviseerd wordt om te werken met een dampopen isolatiesysteem en een bouwfysisch verantwoorde isolatiewaarde. Nadere bouwfysische onderbouwing en detaillering van de wijze van na-isolatie van het dak ontbreekt nog. De CRK adviseert deze te laten uitvoeren alvorens een keuze te maken.